

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2012 m. rugsėjo 6 d.¹

Byla C-456/11

**Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer
Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts,
Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG, Kronos AG prieš
Samskip GmbH**

(Landgericht Bremen (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Sprendimų pripažinimas ir vykdymas — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Sąvoka „teismo sprendimas“ — Sprendimas, kuriuo valstybės narės teismas konstatuoja, kad jis neturi jurisdikcijos — Sprendimas, pagrįstas išvada dėl Islandijos teismams jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimtys — Poveikis — Apimtis“

1. Ar sprendimu, kuriuo valstybės narės teismas savo sprendimo rezoliucinėje dalyje konstatuoja, kad jis „neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą ir priimti sprendimą“, motyvuojamojoje dalyje pripažinęs trečiosios valstybės teismui jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimą, kitos valstybės narės teismas, kuriame pareikštas toks pats ieškinys, įpareigojamas konstatuoti, kad ir jis neturi jurisdikcijos?

2. Toks iš esmės yra klausimas, kurį pateikia *Landgericht Bremen* (Brėmeno apygardos teismas, Vokietija) nagrinėdamas *Kronos AG* ir jos draudikių ieškinį, pareikštą *Samskip GmbH* dėl žalos, tariamai patirtos gabenant prekes, atlyginimo.

3. Šiuo klausimu Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo² 32 ir 33 straipsnius, atitinkamai susijusius su sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 44/2001, ir kiekvieno „teismo sprendimo“, priimto valstybėje narėje, automatiško pripažinimo principu.

I – Teisinis pagrindas

4. Reglamento Nr. 44/2001 2, 6, 15 ir 16 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„2) Tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios.

¹ — Originalo kalba: prancūzų.

² — OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42.

<...>

- 6) Siekiant įgyvendinti laisvą civilinėse ir komercinėse bylose priimtų sprendimų judėjimą, reikia numatyti, kad jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą bei vykdymą reguliuojančias taisykles reglamentuotų privalomas ir tiesiogiai taikomas Bendrijos teisinis dokumentas.

<...>

- 15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai. Reikia nustatyti aiškų ir efektyvų *lis pendens* bylų ir susijusių ieškinių sprendimo mechanizmą, kuris taip pat padėtų išvengti dėl nacionalinių skirtumų atsirandančių problemų, kai reikia nustatyti laiką, kada byla yra laikytina dar neišspręsta. Pagal šį reglamentą minėtas laikas turėtų būti atskirai apibrėžtas.
- 16) Tarpusavio pasitikėjimas, vykdamas teisingumą Bendrijoje, pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas.“

5. Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnyje nustatyta:

„Šiame reglamente „teismo sprendimas“ reiškia bet kokią valstybės narės teismo sprendimą, nepaisant to, kaip jis yra įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar teismo įsakymų [įsakymą], taip pat ir teismo pareigūno nurodymą dėl sumokėtino žyminio mokesčio bei išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu.“

6. Minėto reglamento 33 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso [kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų].

2. Bet kuri suinteresuota šalis, kuri pateikia teismo sprendimo pripažinimo klausimą kaip ginčo esmę, gali pagal šio skyriaus 2 ir 3 skirsniuose numatytą tvarką, kreiptis [tvarką kreiptis] dėl nutarties dėl teismo sprendimo pripažinimo išdavimo.

3. Jei proceso baigtis valstybės narės teisme priklauso nuo neesminio pripažinimui klausimo nustatymo, teismas turi jurisdikciją tokio klausimo nusprendimui [Jei bylos valstybės narės teisme baigtis priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas dėl pripažinimo, minėtas teismas turi jurisdikciją šiuo klausimu].“

7. Minėto reglamento 34 straipsnyje nustatyta:

„Teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

- 1) jei toks pripažinimas yra aiškiai prieštaraujantis valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai;
- 2) jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese, ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiaverčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos [pasirengti gynybai], išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskūsti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti [nors galėjo tai padaryti];

- 3) jei jis yra nesuderinamas su sprendimu, priimtu dėl ginčo tarp tų pačių šalių prašomoje sprendimo pripažinimo valstybėje narėje;
- 4) jei jis yra nesuderinamas su anksčiau priimtu kitoje valstybėje narėje [ar trečiojoje valstybėje] teismo sprendimu dėl ieškinio tuo pačiu pagrindu tarp tų pačių šalių, jei ankstesnis sprendimas atitinka sprendimų pripažinimo sąlygas prašomoje pripažinti valstybėje narėje.“

8. Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnyje nurodyta:

„1. Be to, sprendimas nėra pripažįstamas, jei jis prieštarauja II skyriaus 3, 4 ar 6 skirsniams, arba 72 straipsnyje numatytu atveju.

2. Nagrinėdamas pirmiau minėtoje dalyje numatytus jurisdikcijos pagrindus, prašomas teismas ar kompetentinga institucija yra įpareigotas kilmės valstybės narės teismo faktų aiškinimu [yra susaistytas faktinių aplinkybių aiškinimo, kuriuo kilmės valstybės narės teismas pagrindė savo jurisdikciją].

3. Priklausomai nuo 1 dalies, [Nepažeidžiant šio straipsnio 1 dalies] kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija gali nebūti [negali būti] peržiūrima. 34 straipsnio 1 punkte minimas viešosios tvarkos kriterijus negali būti taikomas taisysklėms dėl jurisdikcijos.“

II – Pagrindinė byla

9. Vokietijos bendrovė *Krones AG*, kurios transporto priemonių draudikės yra *Gothaer Allgemeine Versicherung AG*, *ERGO Versicherung AG*, *Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts et Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG* ³, vienai Meksikos įmonei pardavusi alaus darymo įrangą pavedė *Samskip GmbH*, kuri yra *Samskip Holding BV* – Islandijoje įsteigtos ir Roterdame (Nyderlandai) buveinę turinčios transporto ir logistikos įmonės – dukterinė bendrovė Vokietijoje, organizuoti ir atlikti šios įrangos gabenimą iš Belgijos į Meksiką pagal konosamentą, kuriame nustatyta Islandijos teismams jurisdikciją suteikianti sąlyga.

10. Teigdamas, kad gabenant krovinyų buvo apgadintas, 2007 m. rugpjūčio 30 d. gavėja ir *Gothaer ir kt.* Belgijos teisme pareiškė ieškinį *Samskip GmbH*.

11. 2009 m. spalio 5 d. naikinamojo sprendimo rezoliucinėje dalyje Antverpeno apeliacinis teismas (Belgija) konstatavo, kad jis „neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą ir priimti sprendimą“, motyvuojamojoje dalyje nurodęs, kad galioja konosamento sąlyga, pagal kurią jurisdikcija suteikiama Islandijos teismams, ir kad nors *Gothaer ir kt.*, kaip *Krones AG* teisių perėmėjos, gali pareikšti ieškinį, vis dėlto šios bendrovės yra susaistytos minėtos sąlygos.

12. 2010 m. rugsėjo mėnesį *Krones AG* ir *Gothaer ir kt.* pareiškus kitą ieškinį dėl žalos atlyginimo Vokietijos teisme, *Landgericht Bremen*, kilus klausimų dėl Belgijoje priimto sprendimo teisinių pasekmių, 2011 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą.

III – Prejudiciniai klausimai

13. *Landgericht Bremen* pateikė Teisingumo Teismui šiuos tris prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad sąvoka „teismo sprendimas“ iš esmės apima ir tuos sprendimus, kuriuose apsiribojama išvada, jog nėra įvykdytos procesinio pobūdžio priimtinum sąlygos (vadinamasis „procesinio pobūdžio sprendimas“)“

3 — Toliau – *Gothaer ir kt.*

2. Ar Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad sąvoka „teismo sprendimas“ taip pat apima galutinį teismo sprendimą, kuriuo dėl jurisdikciją nustatančios sąlygos atmetama tarptautinė jurisdikcija?
3. Ar atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su poveikio apimties išplėtimo principu (1988 m. vasario 4 d. Sprendimas *Hoffmann*, 145/86, Rink. p. 645), Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad kiekviena valstybė narė privalo pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimus dėl šalių sutartos jurisdikciją suteikiančios sąlygos poveikio, jei pagal pirmojo teismo nacionalinę teisę išvada dėl jurisdikciją nustatančios sąlygos galiojimo įgyja *res judicata* galią net ir tuo atveju, jei sprendimas šiuo klausimu yra procesinio pobūdžio teismo sprendimo, kuriuo atmetamas ieškinys, dalis?“

IV – Vertinimas

A – Pirminės pastabos

1. Dėl prejudicinių klausimų priimtumo ir apimties

14. Siekiant patikslinti klausimų apimtį pažymėtina, kad pagrindinė byla nagrinėjama vykstant tarpiniam procesui dėl sprendimo, kuriuo Antverpeno apeliacinis teismas konstatavo, kad „neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą ir priimti sprendimą“, pripažinimo. Nors šis sprendimas, *Landgericht Bremen* teigimu, pagal Vokietijos teisę kvalifikuojamas kaip „Prozessurteil“ (procesinio pobūdžio sprendimas), vis dėlto pirmasis klausimas, susijęs su visais sprendimais, „kuriuose apsiribojama išvada, jog nėra įvykdytos procesinio pobūdžio priimtumo sąlygos“, yra per platus.

15. Kaip ir *Krones AG* bei *Gothaer ir kt.*, manau, kad pateikdamas atsakymą Teisingumo Teismas turėtų apsiriboti tik tuo, kas būtina siekiant išspręsti pagrindinę bylą.

16. Todėl siūlau pirmuosius du klausimus performuluoti ir nagrinėti kartu. Iš tikrųjų šiais dviem klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį, apima ir sprendimą, kuriuo valstybės narės teismas, remdamasis jurisdikciją suteikiančia sąlyga konstatuoja, kad neturi jurisdikcijos, net jei šis sprendimas pagal prašomosios valstybės narės teisę laikomas „procesinio pobūdžio sprendimu“.

17. Kalbant apie trečiąjį klausimą, pažymėtinas formuluočių „išvada <...> įgyja *res judicata* galią“ neaiškumas. Nors atrodo, kad šia formuluote nurodoma, jog yra išnaudotos teisių gynimo priemonės, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog iš tikrųjų *Landgericht Bremen* abejonių kilo dėl to, kad ginčijama išvada dėl Islandijos teismų jurisdikcijos pagal jurisdikciją suteikiančią sąlygą pateikiama motyvuojamojoje, o ne rezoliucinėje sprendimo dalyje.

18. Todėl manau, kad trečiasis klausimas turi būti suprantamas taip: jei į pirmuosius du klausimus būtų atsakyta teigiamai, reikia nustatyti, ar Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai aiškintini taip, kad teismas, į kurį kreiptasi dėl sprendimo, kuriuo kitos valstybės narės teismas, remdamasis jurisdikciją suteikiančia sąlyga, konstatuoja, kad jis neturi jurisdikcijos, pripažinimo, yra susaistytas šio sprendimo motyvuojamojoje dalyje pateiktos išvados dėl minėtos sąlygos galiojimo ir apimties.

2. Dėl Šveicarijos Konfederacijos pastabų priimtinumų

19. Šveicarijos Konfederacija yra 2007 m. spalio 30 d. Lugane pasirašytos Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo šalis⁴. Pagal Lugano konferenciją (vadinamoji „paralelinė konvencija“) Danijos Karalystei, Islandijos Respublikai, Norvegijos Karalystei ir Šveicarijos Konfederacijai taip pat taikomos beveik visos Reglamente Nr. 44/2001 nustatytos taisyklės, pirmiausia susijusios su galimo pripažinti teismo sprendimo sąvokos apibrėžtimi ir pripažinimo tvarka. Taigi į šio reglamento 32 ir 33 straipsnių išaiškinimą, kurį pateiks Teisingumo Teismas, bus atsižvelgiama aiškinant atitinkamus Lugano konvencijos straipsnius.

20. Pagal kartu taikomas Lugano konvencijos 64 straipsnio 1 dalies ir 2 protokolo dėl vienodo konvencijos aiškinimo ir nuolatinio komiteto 2 straipsnio nuostatas Šveicarijos Konfederacija turi teisę pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nustatytą procedūrą pateikti pastabas, susijusias su šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Reglamento Nr. 44/2001 išaiškinimo.

B – Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

21. Pirmaisiais dviem klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį, apima ir sprendimą, kuriuo valstybės narės teismas, remdamasis jurisdikcija suteikiančia sąlyga, konstatuoja, kad jis neturi jurisdikcijos, net jei šis sprendimas pagal prašomosios valstybės narės teisę laikomas „procesinio pobūdžio sprendimu“.

1. Šalių paaiškinimai

22. *Samskip GmbH*, Vokietijos, Belgijos, Austrijos ir Šveicarijos vyriausybės, taip pat Europos Komisija, viena vertus ir *Krones AG* ir *Gothaer ir kt.*, kita vertus, visiškai priešingai aiškina Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį.

23. Pirmųjų manymu, teismo sprendimo sąvoka apima ir sprendimus, kuriais remiantis jurisdikciją suteikiančia sąlyga nusprendžiama dėl tarptautinės jurisdikcijos.

24. Remdamasi Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnio formuluote ir priėmimo parengiamaisiais dokumentais, taip pat šio reglamento bendrąja sistema ir juo siekiamais tikslais, *Samskip GmbH* pažymi, kad būtų prieštaraujama tikslui sukurti bendrą Europos teisminę erdvę, jei į minėto reglamento 32 ir 33 straipsnių taikymo sritį apskritai nebūtų įtraukti sprendimai, kurie arba pagal kilmės valstybės narės, arba pagal prašomosios valstybės narės teisę laikomi „procesinio pobūdžio sprendimais“. *Samskip GmbH* teigimu, net jei galima kelti klausimą, ar tarpiniai procesiniai sprendimai, kaip antai nurodymas bylos šaliai asmeniškai atvykti į teismą arba nutartis rinkti įrodymus, gali būti laikomi „teismo sprendimais“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsnius, šis klausimas neturi praktinės reikšmės, nes tokie sprendimai negali sukelti privalomų tarpvalstybinių pasekmių. Atvirkščiai, sprendimas, kuriuo ieškinyje pripažįstamas nepriimtinas, nes teismas, į kurį kreiptasi, neturi jurisdikcijos, ir kuris yra galutinis, gali sukelti tarpvalstybines pasekmes, todėl yra pripažintinas. Antraip ieškovas galėtų nepaisyti šio sprendimo ir pareikšti kitą ieškinį kitos valstybės narės teisme, o tai prieštarautų Reglamento Nr. 44/2001 tikslui – išvengti dvigubų ar paralelinių procesų, taip pat galbūt vienas kitam prieštaraujančių sprendimų.

4 — OL L 147, 2009, p. 5, toliau – Lugano konvencija.

25. Vokietijos vyriausybė taip pat mano, kad iš Reglamento Nr. 44/2001 sistemos, dalyko ir tikslo matyti, jog procesinio pobūdžio sprendimai, susiję su tarptautinės jurisdikcijos turėjimo ar neturėjimo konstatavimu, turi būti laikomi sprendimais, kuriuos galima pripažinti, patikslindama, kad šio pripažinimo pasekmės negali peržengti šio konstatavimo ribų. Ši vyriausybė, remdamasi P. Jénard parengta Ataskaita dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo⁵, mano, kad poveikio apimties išplėtimo principas, Teisingumo Teismo nustatytas sprendimų dėl esmės atžvilgiu⁶, taikytinas ir procesinio pobūdžio sprendimui, kuriuo kilmės teismas konstatuoja, kad jis turi tarptautinę jurisdikciją arba kad jos neturi. Be to, remdamasi Reglamento Nr. 44/2001 2 ir 15 konstatuojamosiomis dalimis bei 27 straipsnio 2 dalimi Vokietijos vyriausybė mano, kad sistema, pagrįsta taisyklėmis, kurias vienodai kompetentingai gali aiškinti visi Europos Sąjungos teismai⁷, taikoma ir tarptautinei valstybių narių teismų jurisdikcijai ir kad vienos valstybės narės teismo konstatavimą dėl kompetencijos turi priimti kitų valstybių narių teismai.

26. Belgijos vyriausybė mano, kad Reglamente Nr. 44/2001 nesant tikslios teismo sprendimo sąvokos apibrėžties galimas platus šios sąvokos aiškinimas, kuris atitinka Teisingumo Teismo praktiką⁸.

27. Austrijos vyriausybė, kuri – teigdamą, kad argumentuojant reikia atsižvelgti į aiškinimo, pagal kurį skatinama integracija, būtinybę – remiasi P. Jénard ataskaita ir P. Schlosser parengta Ataskaita dėl 1978 m. spalio 9 d. Konvencijos dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo prie Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo, taip pat prie protokolo dėl Teisingumo Teismui suteiktų įgaliojimų aiškinti šią konvenciją⁹, nurodo, kad Antverpeno apeliacinio teismo priimtą sprendimą, kuriuo galutinai nustatyti teisiniai bylos šalių santykiai, bent jau siekiant kaip galima didesnės Sąjungoje priimamų sprendimų darnos, turi apimti sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį, ir šiam sprendimui turi būti taikoma šio reglamento 33 straipsnyje nustatyta pripažinimo sistema.

28. Šveicarijos vyriausybė pažymi, kad nei minėtame reglamente, nei Lugano konvencijoje nėra išskiriami procesinio pobūdžio sprendimai ir sprendimai dėl esmės. Ši vyriausybė priduria, kad klausimas, ar sprendimas gali būti pripažintas arba vykdytinas, neturi priklausyti nuo jo kvalifikavimo kilmės valstybėje. Atkreipdama dėmesį į tai, kad sprendimai, „kuriuose apsiribojama išvada, jog nėra įvykdytos procesinio pobūdžio priimtumo sąlygos“, nesudaro vienalytės kategorijos, Šveicarijos vyriausybė mano, kad reikia nustatyti, ar sprendimas, kurį prašoma pripažinti, yra susijęs su Reglamentu Nr. 44/2001 ir Lugano konvencija suvienodinta priimtumo sąlyga ir ar pagal kilmės valstybės teisę šis sprendimas sukelia privalomas pasekmes, peržengiančias pirminio proceso ribas, o tai reiškia, kad kilmės valstybės teismas išnagrinėjo šią priimtumo sąlygą išsamiai, o ne tik glaustai.

29. Komisija – kaip ir *Samskip GmbH*, remdamasi tiek Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnio formuluote, tiek šio reglamento sistema ir juo siekiamu tikslu, kuris pirmiausia matyti iš jo 2 ir 6 konstatuojamųjų dalių, – mano, kad reikia pripažinti, jog sprendimas, kuriame apsiribojama teiginiu, kad ieškinys yra nepriimtinas, nes teismas neturi tarptautinės jurisdikcijos, patenka, kaip ir sprendimas dėl esmės, į sąvokos „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 32 straipsnį, reikšmės apimtį. Pasak Komisijos, nepripažįstant procesinio pobūdžio sprendimų būtų ribojamas laisvas sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose judėjimas ir kiltų grėsmė teisiniam saugumui. Be to, Komisija pabrėžia, jog Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad negalima peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikcijos ir kad jurisdikcijos taisyklės negali būti

5 — OL C 59, 1979, p. 1, toliau – P. Jénard ataskaita.

6 — Vokietijos vyriausybė remiasi minėtu Sprendimu *Hoffmann* (11 punktas) ir 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimu *Apostolides* (C-420/07, Rink. p. I-3571, 66 punktas).

7 — 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Turner* (C-159/02, Rink. p. I-3565, 25 punktas).

8 — 2004 m. spalio 14 d. Sprendimas *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, Rink. p. I-9657).

9 — OL C 59, 1979, p. 71, toliau – P. Schlosser ataskaita.

taikomas viešosios tvarkos kriterijus, o šio reglamento 36 straipsnyje nurodyta, kad kilmės valstybės sprendimas jokiais aplinkybėmis negali būti peržiūrėtas iš esmės. Komisija taip pat teigia, kad jei pagal P. Jénard ataskaitą gali būti pripažinti sprendimai, dar neįgiję *res judicata* galios, tai *a fortiori* taikytina ir sprendimams, kuriais galutinai nusprendžiama dėl tarptautinės jurisdikcijos.

30. *Krones AG* mano priešingai, remdamasi jos prašymu R. Geimer parengtu dokumentu¹⁰, pridėtu prie jos paaiškinimų, iš kurio matyti, kad „pagal pažangiausią doktriną“ Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnis susijęs tik su sprendimais dėl esmės, o ne su sprendimais atmesti ieškinį teismui, į kurį kreiptasi, neturint tarptautinės jurisdikcijos.

31. *Gothaer ir kt.* – pažymėjusi, kad procesinio pobūdžio sprendimai nėra sprendimai, kurie gali būti pripažinti, ir kad antrasis klausimas neturi dalyko, taip pat remdamasi argumentais, išdėstytais prie *Krones AG* paaiškinimų pateiktame dokumente – vis dėlto siūlo Teisingumo Teismui atsakyti į pirmuosius du klausimus nurodant, kad Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai turi būti aiškinami taip, jog procesinio pobūdžio sprendimai ir sprendimai, kuriais dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos atmetama tarptautinė jurisdikcija, patenka į teismo sprendimo sąvoką.

2. Vertinimas

32. Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnyje sąvoka „teismo sprendimas“, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, apibrėžiama kaip reiškianti „bet kokią valstybės narės teismo sprendimą, nepaisant to, kaip jis yra įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar teismo įsakymų [įsakymą], taip pat teismo pareigūno nurodymą dėl sumokėtino žyminio mokesčio bei išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu“.

33. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, siekiant užtikrinti visišką Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumą ir vienodą taikymą visose valstybėse narėse, jame vartojamos sąvokos turi būti aiškinamos vienodai ir autonomiškai, iš esmės atsižvelgiant į jo sistemą ir juo siekiamus tikslus¹¹. Taigi laikymas „teismo sprendimu“ negali priklausyti nuo to, kaip teisės aktas vadinamas pagal kilmės valstybės narės ar prašomosios valstybės narės teisę. Todėl galima automatiškai laikyti nereikšmingu Vokietijos teisėje nustatytą kvalifikavimą kaip „procesinio pobūdžio sprendimo“.

34. Be to, Teisingumo Teismas, remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią reikėtų užtikrinti tęstinumą aiškinant 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo¹² ir šį reglamentą, ne kartą yra nusprendęs, kad, kiek tai susiję su santykiais tarp valstybių narių, išskyrus Danijos Karalystę, Reglamentas Nr. 44/2001 pakeičia Briuselio konvenciją, todėl Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos išaiškinimas taikomas ir šiam reglamentui, kai pastarojo nuostatas ir Briuselio konvencijos nuostatas galima laikyti lygiavertėmis¹³.

35. Tai kaip tik taikytina Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsniui, kuriame pakartojama Briuselio konvencijos 25 straipsnyje pateikta apibrėžtis, pagal kurią teismo praktikoje nustatyti trys kriterijai.

10 — Dokumentas, pavadintas „Eksperto išvada dėl sprendimų atmesti ieškinį neturint tarptautinės jurisdikcijos reikšmės Europos lygiu Reglamento Nr. 44/2001 ir Lugano konvencijų taikymo srityje“.

11 — 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimas *Draka NK Cables ir kt.* (C-167/08, Rink. p. I-3477, 19 punktas ir jame nurodyta teismo praktika), taip pat 2009 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Vorarlberger Gebietskrankenkasse* (C-347/08, Rink. p. I-8661, 35 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

12 — OL L 299, 1972, p. 32, toliau – Briuselio konvencija.

13 — Žr., be kita ko, 2011 m. spalio 18 d. Sprendimą *Realchemie Nederland* (C-406/09, Rink. p. I-9773, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

36. Pirmasis iš šių kriterijų susijęs su institucija. Atitinkamą teisės aktą turi būti priėmęs teismas, t. y. institucija, kuri veikė nepriklausomai nuo kitų valstybės institucijų ir buvo nešališka. Šis kriterijus kyla iš pačios Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnio formuluotės ir buvo ne kartą akcentuotas Teisingumo Teismo praktikoje¹⁴.

37. Antrasis kriterijus, neatsiejamas nuo pirmojo, yra procesinio pobūdžio. Pagal šį kriterijų reikalaujama, kad procesas, užbaigtas priimant sprendimą, būtų vykęs paisant teisės į gynybą. Taikydamas šį kriterijų Teisingumo Teismas nusprendė nelaikyti „teismo sprendimais“ laikinųjų ir apsaugos priemonių, priimtų bylos šalies, kuriai jos taikomos, nepakvietus atvykti į teismą ir skirtų vykdyti iš anksto apie jas nepranešus¹⁵. Tačiau Teisingumo Teismas buvo tos nuomonės, jog tam, kad sprendimą būtų galima pripažinti, pakanka, kad jis prieš prašant jį pripažinti ir vykdyti kitoje valstybėje nei ta, kurioje buvo priimtas, pastarojoje galėtų būti nagrinėjamas laikantis rungimosi principo, todėl nusprendė, kad į teismo sprendimo sąvokos apimtį patenka laikinas sprendimas, kuris priimtas nesilaikant rungimosi principo, bet kurį galima ginčyti¹⁶, taip pat mokėjimo įsakymas¹⁷ ar sprendimas už akių, priimtas prieš tai neišnagrinėjus ieškinio pagrįstumo¹⁸.

38. Trečiasis kriterijus susijęs su materialine teise. Sprendimas pasižymi tuo, kad jį priėmusi teisminė institucija įgyvendina savo diskreciją. Pagal šį kriterijų skirtina, ar institucija atlieka lemiamą vaidmenį priimant sprendimą, ar tik pasyvesnę funkciją, pavyzdžiui, priimti bylos šalių valią. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog „tam, kad aktas būtų laikytinas „teismo sprendimu“ <...>, jį turi būti priėmęs <...> teismas, *turintis teisę spręsti šalių ginčijamus klausimus*[¹⁹]“²⁰. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas nusprendė, kad šalių susitarimas, kuris iš esmės yra sutartinio pobūdžio, nes jo turinys visų pirma priklauso nuo šalių valios, nėra teismo sprendimas²¹.

39. Kadangi teismo praktikoje kitų kriterijų nenustatyta, teismo sprendimo sąvoka gali apimti ne ginčo ir ginčo tvarka priimtus sprendimus, laikinuosius sprendimus²² ar sprendimus dėl apsaugos priemonių taikymo ir galutinius, taip pat sprendimus, kurie yra tapę neskundžiamais, ir tokius, dėl kurių dar galima pareikšti ieškinį.

40. Kadangi Antverpeno apeliacinio teismo sprendimas dėl tarptautinės jurisdikcijos atitinka šiuos tris kriterijus, manau, jog tokios rūšies sprendimą apima sąvokos „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį, apibrėžtis.

41. Tokią išvadą patvirtina šio reglamento tekstas, tikslai ir bendroji sistema.

42. Pirmą, pagal savo formuluotę teismo sprendimo apibrėžtis gali būti aiškinama plačiai ar veikiau nesiaurai, nes ji susijusi su „visais“ sprendimais, neatsižvelgiant į tai, kaip jie pavadinti ar kokiomis aplinkybėmis parengti, ir yra „visuotinio taikymo“²³.

43. Šį požiūrį patvirtina P. Jénard ir P. Schlosser ataskaitos, kuriomis Teisingumo Teismas yra daug kartų rėmęsis.

14 — 1994 m. birželio 2 d. Sprendimas *Solo Kleinmotoren* (C-414/92, Rink. p. I-2237, 17 punktas) ir minėtas Sprendimas *Mærsk Olie & Gas* (45 punktas).

15 — 1980 m. gegužės 21 d. Sprendimas *Denilauler* (125/79, Rink. p. 1553, 17 punktas).

16 — Minėtas Sprendimas *Mærsk Olie & Gas* (50–52 punktai).

17 — 1995 m. liepos 13 d. Sprendimas *Hengst Import* (C-474/93, Rink. p. I-2113, 14 punktas).

18 — 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimas *Gambazzi* (C-394/07, Rink. p. I-2563, 23 punktas).

19 — Išskirta mano.

20 — Minėti sprendimai *Solo Kleinmotoren* (17 punktas) ir *Mærsk Olie & Gas* (45 punktas).

21 — Minėtas Sprendimas *Solo Kleinmotoren* (18 punktas).

22 — Pavyzdžiui, sprendimas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 6 d. Sprendimą *Italian Leather* (C-80/00, Rink. p. I-4995, 41 punktas).

23 — Ten pat.

44. P. Jénard ataskaitoje pažymėta, kad ši apibrėžtis apima „visus teismo sprendimus neatsižvelgiant į tai, kaip jie pavadinti“²⁴, priimtus civilinėse ir komercinėse bylose, ir kad gali būti pripažįstami laikini sprendimai bei ne ginčo tvarka priimti sprendimai, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra įgiję *res judicata* galią, ar ne.

45. P. Schlosser ataskaitoje taip pat nurodyta, kad ši formuluotė apima visus teismo sprendimus, netgi tarpinius, „susijusius su bylos šalių teisinių santykių nustatymu ar sureguliuavimu“²⁵. Šioje ataskaitoje, kurioje konstatuojama, kad teismo sprendimas, priimtas valstybėje narėje kaip procesinio pobūdžio sprendimas, kitoje valstybėje gali būti laikomas sprendimu dėl esmės, pažymima, kad, ekspertų grupės manymu, akivaizdu, jog „*sprendimai*, kuriais nusprendžiama, kad ieškinys *nepriimtinas*, turi būti pripažįstami“²⁶, ir patikslinama, kad „tuo atveju, jei Vokietijos teismas yra konstatavęs, kad jis neturi jurisdikcijos, Anglijos teismas negali konstatuoti savo jurisdikcijos neturėjimo remdamasis tuo, kad Vokietijos teismas iš tikrųjų buvo kompetentingas“²⁷.

46. Antra, reikia atsižvelgti į Reglamentu Nr. 44/2001 siekiamus tikslus. Iš šio reglamento 2, 6, 16 ir 17 konstatuojamųjų dalių matyti, kad juo siekiama įgyvendinti laisvą valstybėse narėse civilinėse ir komercinėse bylose priimtų sprendimų judėjimą supaprastinant formalumus, kad būtų užtikrintas greitas ir paprastas šių sprendimų pripažinimas ir vykdymas²⁸. Be to, iš minėto reglamento 11, 12 ir 15 konstatuojamųjų dalių matyti, kad juo taip pat siekiama užtikrinti jurisdikciją turinčių teismų nuspėjamumą, taigi ir teisinį saugumą bylos šalims, garantuoti tinkamą teisingumo administravimą ir sumažinti vienu metu vykstančių procesų galimybę²⁹.

47. Šių tikslų, pagrįstų valstybių narių, kurių kiekviena turi pripažinti kitose valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų lygiavertiškumą, tarpusavio pasitikėjimo principu, būtų labai sunku siekti, jei sprendimams dėl jurisdikcijos nebūtų taikoma Reglamente Nr. 44/2001 nustatyta teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo sistema.

48. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad būtų tiesiogiai prieštaraujama nuspėjamumo ir tinkamo teisingumo administravimo principams pripažįstant, jog vienos valstybės narės teismui patikrinus savo jurisdikciją šalis, ketinanti ginčyti tokį sprendimą, gali dėl jo pareikšti ieškinį kitų valstybių narių teismuose, nors turėtų išnaudoti teisių gynimo priemones, nustatytas pagal pirmosios valstybės narės teisę.

49. Trečia, ši aiškinimą patvirtina bendroji Reglamento Nr. 44/2001 sistema ir pirmiausia jo nuostatos, susijusios su atsisakymo pripažinti užsienio teismų sprendimus pagrindais, taip pat nuostatos, skirtos *lis pendens* atvejams reguliuoti siekiant išvengti vienas kitam prieštaraujančių sprendimų priėmimo.

50. Išsamiai išvardyti atsisakymo pripažinti užsienio teismų sprendimus pagrindai reiškia norą palengvinti šių sprendimų pripažinimą, net jei kilmės valstybės narės teismas būtų nusprendęs tik dėl savo jurisdikcijos.

51. Vadovaujantis tarpusavio pripažinimo principu, kuris yra santykių tarp valstybių narių pamatas, ir siekiant nustatyti bendras jurisdikcijos taisykles, kurių privalo laikytis visų valstybių narių teismai, pagal Reglamentą Nr. 44/2001 iš esmės draudžiama peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją – tiek tiesiogiai, tikrinant faktus ar jurisdikcijos kriterijus, kuriais rėmėsi šis teismas³⁰, tiek netiesiogiai,

24 — p. 42.

25 — 184 punktas.

26 — 191 punktas.

27 — Ten pat.

28 — 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *ASML* (C-283/05, Rink. p. I-12041, 23 punktas).

29 — 2010 m. gegužės 4 d. Sprendimas *TNT Express Nederland* (C-533/08, Rink. p. I-4107, 49 punktas).

30 — Šio reglamento 35 straipsnio 2 dalis ir 3 dalies pirmas sakiny.

taikant viešosios tvarkos kriterijų³¹, kartu uždraudžiant bet koki užsienio teismo sprendimo peržiūrėjimą iš esmės. Pagal P. Jénard ataskaitą „draudimas peržiūrėti sprendimą iš esmės reiškia visišką pasitikėjimą kilmės valstybės teismu; pasitikint, kad sprendimas priimtas pagrįstai, reikia pasitikėti ir tuo, kad šis teismas tinkamai taikė jurisdikcijos taisykles“³².

52. Panašiai nuostatose, susijusiose su *lis pendens* atvejų reguliavimu, yra įtvirtintas įpareigojimas teismui, į kurį kreiptasi vėliau, atsisakyti jurisdikcijos teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, naudai, jei nustatoma pastarojo jurisdikcija³³. 2003 m. gruodžio 9 d. Sprendime *Gasser*³⁴ Teisingumo Teismas netgi nusprendė, kad teismas, į kurį kreiptasi vėliau ir kurio jurisdikcija nustatyta remiantis jurisdikciją suteikiančia sąlyga, vis dėlto turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, konstatuos, kad jis nėra kompetentingas.

53. Mano manymu, iš šių nuostatų matyti, kad pagal Reglamentą Nr. 44/2001 prie teismo sprendimų, kurie gali būti pripažįstami, priskiriami sprendimai, kuriais teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, nusprendžia dėl savo jurisdikcijos, neatsižvelgiant į tai, ar jis konstatuoja, kad turi jurisdikciją, ar, priešingai, kad jos neturi.

54. Jei teismas konstatuoja, kad jis turi jurisdikciją, darytina tokia išvada.

55. Jei kilmės valstybės narės teismas tame pačiame sprendime konstatuoja, kad jis turi jurisdikciją, ir nusprendžia dėl ieškinio pagrįstumo, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, gali peržiūrėti kompetencijos klausimą ir priimti jurisdikciją tik pažeisdamas draudimo peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją principą ir draudimą peržiūrėti iš esmės bet kurį užsienio teismo sprendimą. Darant prielaidą, jog kilmės valstybės narės teismas konstatuoja, kad turi jurisdikciją, bet nusprendžia sustabdyti bylos nagrinėjimą iš esmės, kad, pavyzdžiui, bylos šalys, kurios susitarusios tik dėl jurisdikcijos, galėtų pateikti pastabas, ir pripažįstant, jog teismas, į kurį kreiptasi vėliau, gali peržiūrėti jurisdikciją, būtų tiesiogiai pažeidžiama Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio 2 dalyje nustatyta jurisdikcijos atsisakymo taisyklė.

56. Mano manymu, tokia pati išvada darytina ir tuo atveju, jei teismas konstatuoja, kad neturi jurisdikcijos. Tai patvirtina iš esmės du argumentai.

57. Pirmasis argumentas yra teisinio pobūdžio. Sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo, kuriuo užbaigiamas procesas, požymiai atsižvelgiant į sąvokos „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 44/2001, yra tokie patys kaip ir sprendimo, kuriuo teismas konstatuoja, kad jis turi jurisdikciją. Kaip ir pastarasis sprendimas, jis yra priimtas teisminės institucijos, kuri, nors ir nebeturi teisės spręsti ginčo, kurio atžvilgiu ji konstatavo, kad neturi jurisdikcijos, vis dėlto pradiniam etape naudoja minimaliomis teisminėmis galiomis nusprendama dėl savo pačios jurisdikcijos.

58. Antrasis argumentas yra praktinio pobūdžio. Jis pagrįstas aplinkybe, kad sprendimų dėl jurisdikcijos neturėjimo pripažinimas leidžia išvengti neigiamos jurisdikcijų kolizijos rizikos, kurios siekta išvengti ir Reglamentu Nr. 44/2001. Tačiau tokia kolizija galėtų įvykti, jei teismas, į kurį kreiptasi vėliau, atsisakytų pripažinti pirma priimtą sprendimą ir konstatuotų, kad neturi jurisdikcijos remdamasis tuo, kad ją turėjo teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia.

31 — Minėto reglamento 35 straipsnio 3 dalies antras sakiny.

32 — p. 46.

33 — Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio 2 dalis.

34 — C-116/02, Rink. p. I-14693.

59. Dėl šių priežasčių siūlau Teisingumo Teismui į pirmuosius du klausimus atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsnius reikia aiškinti taip, jog sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, apima sprendimą, kuriuo valstybės narės teismas nusprendžia dėl savo tarptautinės jurisdikcijos konstatuodamas, kad ją turi arba kad jos neturi, neatsižvelgdamas į tai, jog prašomojoje valstybėje narėje šis sprendimas laikomas „procesinio pobūdžio sprendimu“.

C – Dėl trečiojo klausimo

60. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai aiškintini taip, kad teismas, į kurį kreiptasi dėl sprendimo, kuriuo kitos valstybės narės teismas, remdamasis jurisdikciją suteikiančia sąlyga, konstatuoja, kad jis neturi jurisdikcijos, pripažinimo, yra susaistytas šio sprendimo motyvuojamojoje dalyje pateiktos išvados dėl minėtos sąlygos galiojimo.

61. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kokia yra sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo poveikio apimtis, ir pirmiausia klausia, ar jis pats yra susaistytas motyvų, susijusių su Islandijos teismams jurisdikciją suteikiančios sąlygos buvimu ir galiojimu, nes toks susaistymas kliudytų jam konstatuoti, kad jis pats turi jurisdikciją.

62. Pozicijas, kurios buvo ginamos per šį procesą, galima suskirstyti į tris požiūrių grupes.

63. Pagal pirmąjį požiūrį, kurio laikosi *Krones AG, Gothaer ir kt.* ir Vokietijos vyriausybė, teismo sprendimo pripažinimo poveikis yra vien neigiamas, nes susijęs tik su konstatavimu, kad teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, neturi tarptautinės jurisdikcijos. *Krones AG* teigia, kad atsižvelgimą į neigiamą sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo poveikį reikia suprasti kaip savarankišką privalomąjį poveikį, apribojamą teiginiu, kad teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, neturi jurisdikcijos. Jokia kita nuostata nesaisto kitų valstybių narių teismų, nes nei pagal Reglamentą Nr. 44/2001, nei pagal Lugano konvenciją teismui, kuriame pareikštas ieškinys, nesuteikiama teisė spręsti dėl kitų valstybių narių ar susitariančiųjų valstybių teismų jurisdikcijos. *Krones AG* teigimu, pagal Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 1 dalį niekaip negali būti leidžiama riboti Vokietijos teismo teisės patikrinti savo jurisdikciją. Be to, atsisakymo pripažinti pagrindai, nurodyti šio reglamento 34 ir 35 straipsniuose, netaikytini sprendimams dėl jurisdikcijos. *Gothaer ir kt.* prieina panašią išvadą remdamosi tuo, kad minėtame reglamente nenustatyta privalomojo bylų perdavimo kompetentingam teismui sistema ir kad iš šio reglamento III skyriaus sistemos matyti, jog kiekviena valstybė narė visada pati sprendžia, ar jos teismai turi jurisdikciją. Vokietijos vyriausybė savo ruožtu teigia, kad kiekvienas teismas, į kurį kreiptasi, pagal jo teritorijoje taikomą teisę turi įvertinti trečiajai valstybei jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimą. Be to, šios vyriausybės manymu, kilmės valstybės narės teisė nustato sprendimo pripažinimo didžiausio poveikio ribą ir kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas negali prašomojoje valstybėje narėje turėti pasekmių, didesnių už tas, kurias sukelia šioje valstybėje priimtas panašus sprendimas.

64. Priešingai šiam aiškinimui Belgijos vyriausybė ir Komisija tvirtina, kad valstybės narės turi pripažinti ne tik rezoliucinę, bet ir motyvuojamąją sprendimo dalį, susijusią su jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimu. Belgijos vyriausybės teigimu, sprendimo *res judicata* galia apima ir tai, kas – atsižvelgiant į teismo sprendžiamo ir bylos šalių ginčo dalyką – sudaro, nors ir netiesiogiai, sprendimui priimti būtiną pagrindą. Komisija mano, kad poveikio apimties išplėtimo teorija taikytina neatsižvelgiant į tai, ar sprendimu dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo patvirtinama, ar atmetama teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikcija. Komisijos teigimu, atsakymas negali priklausyti nuo to, ar pagal teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, nacionalinę teisę išvada dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo yra tapusi „galutine“, ar ne.

65. Galiausiai pagal kompromisinį požiūrį, kurio laikosi *Samskip GmbH*, taip pat Austrijos ir Šveicarijos vyriausybės, kiekviena valstybė narė turi pripažinti kitos valstybės narės sprendimus dėl jurisdikciją suteikiančio susitarimo galiojimo, bet tik tada, jei pagal teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, nacionalinę teisę išvada dėl susitarimo galiojimo „įgyja *res judicata* galią“ arba „turi privalomąjį poveikį“. Remdamosi tiek P. Jénard ataskaita, tiek Teisingumo Teismo praktika, susijusia su poveikio apimties išplėtimo principu³⁵, Austrijos ir Šveicarijos vyriausybės mano, kad pripažinimo principas turi būti taikomas siekiant „suteikti sprendimams tokią galią ir veiksmingumą, kokiais jie pasižymi valstybėje narėje, kurioje buvo priimti“³⁶.

66. Pritariu antrajam iš aptariamų trijų požiūrių. Mano manymu, sprendimas, kuriuo valstybės narės teismas, išnagrinėjęs jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimą ir apimtį, nusprendžia dėl savo jurisdikcijos, pagal Reglamente Nr. 44/2001 nustatytą pripažinimo ir vykdymo sistemą nėra toks pats sprendimas kaip ir visi kiti, todėl atsižvelgiant į jo ypatingą pobūdį turi turėti specifinį, vienodą ir savarankišką poveikį.

67. Mano nuomone, sprendimas dėl jurisdikcijos neturėjimo saisto prašomosios valstybės narės teismą tuo, kad pastarasis negali, nepriimdamas su ankstesniu sprendimu nesuderinamo sprendimo, konstatuoti, kad jis neturi jurisdikcijos remdamasis tuo, kad kompetentingas yra kilmės valstybės narės teismas. Be šio minimalaus poveikio sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo pripažinimas neturėtų jokios galios. Beje, *Krones AG* pripažįsta šį poveikį, kartu – prieštaraudama pati sau – būdama tos nuomonės, kad sprendimas, kuriuo ieškinys atmetamas, nes teismas, į kurį kreiptasi, neturi tarptautinės jurisdikcijos, nėra „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį.

68. Be to, manau, kad sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo privalomasis poveikis būtinai turi apimti ir išvadą dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties, neatsižvelgiant į tai, ar pagal kilmės valstybės narės arba prašomosios valstybės narės nacionalinę teisę ši išvada yra įgijusi *res judicata* galią, ar ne.

69. Mano požiūris pagrįstas pirmiausia Reglamentu Nr. 44/2001 siekiamais tikslais, be to, bendrąja šio reglamento proceso nuostatų sistema ir galiausiai veiksmingos teisminės apsaugos principu.

1. Reglamentu Nr. 44/2001 siekiami tikslai

70. Kaip jau minėta šios išvados 46 punkte, Reglamentu Nr. 44/2001 siekiama skatinti tarpusavio pasitikėjimą teisingumo vykdymu Sąjungoje, paprastinti teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, užtikrinti jurisdikciją turinčių teismų nuspėjamumą, taigi ir teisinį saugumą bylos šalims, garantuoti tinkamą teisingumo administravimą ir sumažinti vienu metu vykstančių procesų galimybę.

71. Mano manymu, šie tikslai yra kliūtis tam, kad būtų pripažinta teismo, kurio prašoma pripažinti užsienio teismo sprendimą, teisė peržiūrėti jurisdikciją suteikiančios sąlygos, kuria remdamasis kilmės valstybės narės teismas konstatavo, kad jis neturi jurisdikcijos, apimtį ir galiojimą.

72. Valstybių narių teismų tarpusavio pasitikėjimo principas, kuriuo pagrįstas pirmiausia automatiškas užsienio teismų sprendimų pripažinimas, nepripažinimo pagrindų apribojimas, atsisakymas peržiūrėti kilmės teismo jurisdikciją ar draudimas sprendimą peržiūrėti iš esmės, iš tikrųjų reiškia, kad kiekvienas valstybės narės teismas kitų valstybių narių teismų sprendimus laiko lygiaverčiais saviesiems. Todėl jei vienas iš šių lygiaverčių teismų, siekdamas patikrinti savo paties jurisdikciją, iš pradžių turėjo nuspręsti dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties, kitos valstybės narės teismas, kurio prašoma pripažinti šį sprendimą, neturi atlikti naujo vertinimo.

35 — Minėtas Sprendimas *Hoffmann*.

36 — 10 ir 11 punktai.

73. Didelis tarpusavio pasitikėjimo lygis juo labiau būtinas, kai valstybės narės privalo taikyti bendrąsias tiesioginės jurisdikcijos taisykles.

74. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad jurisdikcijos taisyklės, nustatytos Reglamento Nr. 44/2001 II skyriuje, ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo taisyklės, išdėstytos šio reglamento III skyriuje, sudaro ne atskiras ir savarankiškas, o glaudžiai susijusias grupes³⁷.

75. Būtent tai pabrėžė Teisingumo Teismas, *lis pendens* atvejais ne kartą nusprendęs, kad kai jurisdikciją tiesiogiai apibrėžia Briuselio konvencijos taisyklės, kurios yra bendros abiem teismams, jas vienodai kompetentingai gali taikyti kiekvienas šių teismų, ir prašomosios valstybės narės teismas jokių atvejų nėra tinkamesnis nei kilmės valstybės narės teismas priimti sprendimą³⁸. Mano manymu, Sąjungos teismų lygybė jurisdikcijos taisyklių atžvilgiu lemia su sprendimais, kuriuos jie priima taikydami šias taisykles, susijusių pasekmių vienodumą.

76. Nors tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, Reglamento Nr. 44/2001 23 straipsnis, susijęs su susitarimais dėl jurisdikcijos, netaikytinas, nes pagal ginčijamą sąlygą jurisdikcija suteikiama valstybės, kuri nėra Sąjungos narė, teismui, pažymėtina, kad Lugano konvencijos, kurios šalis yra Islandijos Respublika, 23 straipsnyje įtvirtinta lygiavertė nuostata.

77. Šiomis aplinkybėmis remtis kilmės valstybės narės teismo teise ar prašomosios valstybės narės teismo teise nustatant sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo poveikio apimtį reikštų – tuo atveju, jei pagal šią teisę išvada dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties neįgytų *res judicata* galios – leisti prašomajam teismui iš naujo nagrinėti klausimą, o dėl to galėtų sumažėti jurisdikcijos taisyklių, nustatytų tiek Reglamente Nr. 44/2001, tiek Lugano konvencijoje, nuspėjamumas, taigi ir būti pažeistas teisinio saugumo principas.

78. Pripažįstant, kad prašomosios valstybės narės teismas gali laikyti negaliojančia jurisdikciją suteikiančią sąlygą, kurią kilmės valstybės narės teismas pripažino galiojančia, būtų tiesiogiai prieštaraujama draudimo peržiūrėti užsienio teismo sprendimą iš esmės principui, pagal kurį pirmajam teismui draudžiama atsisakyti pripažinti ar vykdyti antrojo teismo priimtą sprendimą remiantis tuo, kad jis pats būtų nusprendęs kitaip.

79. Be to, pažymėtina, kad nustatyti, kaip pagal kiekvieną nacionalinę teisę *res judicata* galia siejama su sprendimo motyvuojamąja dalimi, gali būti labai sudėtinga³⁹. Dažnai pasitaikančiais atvejais, kai, kaip pagrindinėje byloje, jurisdikcijos klausimą lemia klausimas dėl esmės, palikus nacionalinei teisei užduotį nustatyti, koks yra motyvų, pateikiamų sprendžiant klausimą dėl esmės, poveikis, bylos šalims kyla neaiškumų dėl jurisdikcijos pasiskirstymo tarp nacionalinių teismų, į kuriuos galima kreiptis, ir apsunkinamas nacionalinio teismo, kurio prašoma pripažinti sprendimą, darbas.

80. Todėl manau, kad pagal Reglamentu Nr. 44/2001 siekiamus tikslus reikia atsižvelgti į motyvus, pagrindžiančius klausimo iš esmės, nuo kurio priklauso jurisdikcija, sprendimą. Papildomą argumentą, pagrindžiantį šią išvadą, galima rasti šiame reglamente pateikiamų procedūros taisyklių sistemoje, kurią nagrinėsiu toliau.

37 — 2012 m. birželio 21 d. Sprendimas *Wolf Naturprodukte* (C-514/10, 25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

38 — Minėti sprendimai *Turner* (25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *TNT Express Nederland* (55 punktas).

39 — Kaip pavyzdį galima nurodyti, kad Komisijos pastabose pateiktas teiginys, jog Prancūzijoje privalomasis poveikis „neapsiriboja sprendimo rezoliucine dalimi, bet apima visus neatsiejami su ja susijusius elementus, esančius motyvuojamojoje dalyje“, yra netikslus atsižvelgiant į pastarojo laiko *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) praktiką, kuris 2009 m. kovo 13 d. sprendime, priimtame plenarinėje sesijoje, atmetė sprendžiamojo pobūdžio motyvų koncepciją ir nusprendė, kad *res judicata* galia sietina tik su tuo, kas nuspręsta sprendimo rezoliucinėje dalyje.

2. Su jurisdikcija susijusių Reglamento Nr. 44/2001 proceso nuostatų bendroji sistema

81. Vienas ryškiausių požymių, kad Reglamentu Nr. 44/2001 skatinamas laisvas teismo sprendimų judėjimas Sąjungoje – tai principas, pagal kurį aplinkybė, kad kilmės valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos, nėra pagrindas atsisakyti pripažinti jo priimtą sprendimą, išskyrus atvejus, kurie išsamiai išvardyti šio reglamento 34 ir 35 straipsniuose⁴⁰. Iš šio principo matyti, kad sprendimas dėl esmės gali būti pripažintas, net jeigu jis priimtas pažeidžiant bendrąsias tiesioginės jurisdikcijos taisykles, nustatytas minėto reglamento II skyriuje, ir net jei bylos šalys visai nesiginčijo dėl jurisdikcijos.

82. Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją reiškia, kad atitinkamai apribojama prašomosios valstybės narės teismo teisė patikrinti savo paties jurisdikciją. Iš tikrųjų, nors nacionalinis teismas gali nuspręsti tik dėl savo paties jurisdikcijos, nes pagal Reglamentą Nr. 44/2001 vieno teismo jurisdikcijos negali peržiūrėti kitos valstybės narės teismas⁴¹, vis dėlto sprendimas, kuriuo teismas nusprendžia dėl savo paties jurisdikcijos, būtinai turi netiesioginę pasekmę – paveikia kitų Sąjungos teismų jurisdikciją. Kitaip tariant, vienas Sąjungos teismas, atlikdamas jam tenkančią pareigą patikrinti savo paties tarptautinę jurisdikciją, apriboja kitų teismų teisę patikrinti savo pačių jurisdikciją. Tačiau pagrindinis reikalavimas vienodai taikyti Sąjungos teisę reiškia, jog šio apribojimo apimtis turi būti apibrėžta vienodai, kad ji negalėtų keistis pagal nacionalines *res judicata* taisykles.

83. Manau, kad tai patvirtinantį argumentą galima rasti Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 2 dalyje, kurioje išimtiniais atvejais, kai teismas, kurio prašoma pripažinti sprendimą, gali peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją, vis dėlto nustatyta, kad prašomasis teismas yra susaistytas faktinių aplinkybių aiškinimo, kuriuo kilmės valstybės narės teismas pagrindė savo jurisdikciją. Taigi šia taisykle iš anksto nustatyta, kad turi būti pasitikima užsienio teismo faktinių aplinkybių aiškinimu neatsižvelgiant į tai, ar pagal kilmės valstybės narės arba prašomosios valstybės narės proceso teisę šis aiškinimas įgyja *res judicata* galią, ar ne.

84. Be to, manau, kad taip vertinti reikia ir atsižvelgiant į veiksmingos teisminės apsaugos principą.

3. Veiksmingos teisminės apsaugos principas

85. Veiksmingos teisminės apsaugos principas – tai bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų ir įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose⁴².

86. Šis principas patvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kuri, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pagal ESS 6 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą turi „tokią pačią teisinę galią kaip ir Sutartys“, 47 straipsnyje.

87. Jis pirmiausia reiškia, jog kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla per kuo trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas.

88. Neigti kilmės teismo, kuris prieš patikrindamas savo jurisdikciją išsprendė jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties klausimą, sprendimo privalomąjį poveikį reikštų prieštarauti minėtam principui, keliant didelę neigiamos jurisdikcijų kolizijos riziką, lemiančią visišką teisminės apsaugos nebuvimą. Pavyzdžiui, jei vienas teismas konstatuotų, kad jis neturi jurisdikcijos, nes yra nustatyta kitam teismui jurisdikciją suteikianti sąlyga, pastarasis, jei laikytų šią sąlygą negaliojančia, galėtų

40 — Tik tam tikrose ypač opiose srityse prašomosios valstybės narės teismas gali peržiūrėti sprendimą priėmusio teismo jurisdikciją. Iš tikrųjų jis gali atsisakyti pripažinti užsienio teismo sprendimo poveikį tik tada, jeigu yra pažeistos jurisdikcijos taisyklės, kuriomis apsaugomi apdraustieji asmenys ar vartotojai, arba „išimtinės“ jurisdikcijos taisyklės, nustatytos Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 6 skirsnyje, taikytinos tam tikrose srityse, kaip antai daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą ar nekilnojamojo turto nuoma.

41 — Šiuo klausimu dėl Briuselio konvencijos žr. minėtą Sprendimą *Turner* (26 punktą).

42 — Žr. be kita ko, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *DEB* (C-279/09, Rink. p. I-13849, 29 punktą ir jame nurodyta teismo praktiką).

konstatuoti, kad ir jis neturi jurisdikcijos. Be to, *Krones AG* ir *Gothaer ir kt.* teiginyje, kad teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, priimtu sprendimu tik uždraudžiama teismui, į kurį kreiptasi vėliau, atmesti savo tarptautinę jurisdikciją „remiantis tuo, kad kompetentingas yra valstybės teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia“, mano manymu, slypi vidinis prieštaravimas, nes pagal šį teiginį įpareigojama atsižvelgti į motyvus, kuriais remdamasis teismas konstatavo, kad jis neturi jurisdikcijos, kartu neigiant privalomąjį šių motyvų poveikį.

89. Apibendrinamas manau, kad Reglamento Nr. 44/2001 tikslai ir jo proceso nuostatų bendroji sistema, taip pat teisė į veiksmingą teisminę apsaugą reiškia jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties vertinimo sutelkimą viename Sąjungos teisme, prašomosios valstybės narės teismui paliekant nagrinėjimo teisę tik išsamiai išvardytais atvejais, kai jis gali peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją. Iš to matyti, kad prašomosios valstybės narės teismas turi būti saistomas kilmės valstybės narės teismo išvados, net jei ši pateikta motyvuojamojoje sprendimo dalyje, neatsižvelgiant į *res judicata* galią, suteikiamą šiai daliai pagal atskiras nacionalinės teisės sistemas.

90. Nemanau, kad mano siūlomas sprendimas prieštarautų Teisingumo Teismo, kuris dar nėra sprendęs dėl sprendimų dėl jurisdikcijos, praktikai.

91. Atsakydamas į prejudicinį klausimą, susijusį su Vokietijos teismo priimto sprendimo dėl išlaikymo išmokų mokėjimo, kuriame yra Nyderlanduose padarytas vykdomasis įrašas, pasekmėmis Nyderlandų teisės sistemoje, Teisingumo Teismas minėtame Sprendime *Hoffmann* nusprendė, kad „pripažintas užsienio teismo sprendimas <...> prašomojoje valstybėje iš esmės turi kelti tokias pačias pasekmes, kokias jis kelia kilmės valstybėje“⁴³, patikslinęs šią bendrąją taisyklę teiginiu, kad „užsienio teismo sprendimas, kuriame yra vykdomasis įrašas, padarytas susitariančiojoje valstybėje <...>, ir kurį tebėra galima vykdyti kilmės valstybėje, nebeturi būti toliau vykdomas prašomojoje valstybėje, jei pagal šios valstybės teisės aktus vykdymas nebegalimas dėl pagrindų, nepatenkančių į [Briuselio] konvencijos taikymo sritį“⁴⁴.

92. Neseniai minėtame Sprendime *Apostolides* Teisingumo Teismas nusprendė, kad „pripažinimu iš esmės siekiama sprendimams suteikti tokią galią ir veiksmingumą, kokį [kokius] jie turi valstybėje narėje, kurioje buvo priimti <...>, tačiau nėra jokios priežasties vykdomam sprendimui suteikti galią, kurios jis neturi valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas <...>, arba poveikį, kurio tokio tipo sprendimas neturėtų, jei būtų priimtas valstybėje narėje, kurioje jį prašoma pripažinti“⁴⁵.

93. Tačiau manau, kad ši teismo praktika, susijusi su sprendimų dėl esmės, kurie turi būti įtraukti į kiekvieną nacionalinės teisės sistemą, vykdymu, negali būti taikoma sprendimams dėl tarptautinės jurisdikcijos. Kadangi kiekviena nacionalinės teisės sistema yra skirtinga, pateisinamas atsižvelgimas į sprendimo poveikį kilmės valstybėje narėje – išskyrus atvejus, kai, sprendimui keliant pasekmes, kurios nėra atsiradusios prašomojoje valstybėje narėje, reikia jį pakoreguoti atsižvelgiant į pasekmes, kurias panašus sprendimas keltų šioje valstybėje, – tačiau pagal Reglamentą Nr. 44/2001 ir Lugano konvenciją priimti teismų sprendimai dėl jų tarptautinės jurisdikcijos pasižymi vienodumu, todėl jiems turi būti taikoma atskira sistema. Dėl išdėstytų priežasčių šie teisės aktai, nustatantys visų valstybių narių teismams taikomas jurisdikcijos taisykles, kuriomis siekiama, kad sprendžiant tą patį ginčą būtų priimtas tik vienas sprendimas, taikytinas tarptautiniu lygiu, reiškia, kad sprendimams dėl jurisdikcijos priskirtinas vienodas privalomasis poveikis neatsižvelgiant į *res judicata* galią, suteikiamą šiems sprendimams valstybėse narėse.

94. *Krones AG* ir *Gothaer ir kt.* pateikti prieštaravimai dėl šio privalomojo poveikio manęs neįtikina.

43 — 11 punktas.

44 — 18 punktas

45 — 66 punktas. Taip pat žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimą *Prism Investments* (C-139/10, Rink. p. I-9511, 38 punktas) ir 2012 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Health Service Executive* (C-92/12 PPU, 142 punktas).

95. Pirmasis prieštaravimas grindžiamas tuo, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 1 dalį ir Lugano konvencijos 20 straipsnio 1 dalį kiekvienas teismas, į kurį kreiptasi, įpareigojamas savo iniciatyva patikrinti savo tarptautinę jurisdikciją. Tačiau pripažįstant kilmės valstybės narės teismo išvados dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties privalomąjį poveikį būtų sudaroma kliūtis prašomosios valstybės narės teismui atlikti šį patikrinimą.

96. Nors pats teiginys man atrodo teisingas, remdamasis juo darau kitokias išvadas nei *Krones AG ir Gothaer ir kt.* Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 1 dalis laikoma nuostata, pagal kurią ginamas Sąjungoje nuolat gyvenantis atsakovas, kuris turi teisę remtis Sąjungos teisėje nustatytais jurisdikcijos taisyklėmis. Tačiau teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, kompetentingo taikyti aptariamas taisykles, veiksmais užtikrinamas šio atsakovo teisių paisymas, ir kito Sąjungos teismo įsikišimo nebereikia. Be to, pažymėtina, kad jei kilmės teismo išvada dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties būtų pakartota sprendimo rezoliucinėje dalyje, ji saistytų teismą, į kurį kreiptasi su prašymu pripažinti sprendimą.

97. Antrasis prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad atsisakymas pripažinti pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 ir 35 straipsnius neturi reikšmės sprendimui dėl jurisdikcijos neturėjimo, mano manymu, taip pat nėra įtikinamas. Iš tikrųjų man atrodo, kad jei sprendimams dėl jurisdikcijos neturėjimo priskiriamas poveikis nėra vien neigiamas, atsisakymas pripažinti turi teisinių pasekmių. Pavyzdžiui, jei Belgijos teismas, kuriame pareikštas Vokietijoje esančio nekilnojamojo turto nuomotojo ieškinys dėl nuomos mokesčio mokėjimo, nusprendęs, kad galioja Islandijos teismams jurisdikciją suteikianti nuomos sutarties sąlyga, konstatuotų, kad neturi jurisdikcijos, Vokietijos teismas, tarpiniame procese sprendžiantis dėl Belgijos teismo sprendimo pripažinimo, turėtų atsisakyti pripažinti šį sprendimą remdamasis kartu skaitomomis Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 3 dalies ir 22 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

98. Dėl šių priežasčių į trečiąją klausimą siūlau atsakyti, jog Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jei kilmės valstybės narės teismas, savo sprendimo motyvuojamojoje dalyje nusprendęs dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties, konstatuoja, kad neturi jurisdikcijos, prašomosios valstybės narės teismas yra susaistytas šios išvados neatsižvelgiant į *res judicata* galią, suteikiamą šiai išvadai pagal kilmės valstybės narės ar prašomosios valstybės narės teisę, išskyrus atvejus, kai pagal minėto reglamento 35 straipsnio 3 dalį šis teismas turi teisę peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją.

V – Išvada

99. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau į *Landgericht Bremen* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 32 ir 33 straipsnius reikia aiškinti taip, kad:

- sąvoka „teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 44/2001, apima sprendimą, kuriuo valstybės narės teismas nusprendžia dėl savo tarptautinės jurisdikcijos konstatuodamas, kad ją turi arba jos neturi, neatsižvelgdamas į tai, jog prašomojoje valstybėje narėje šis sprendimas laikomas „procesinio pobūdžio sprendimu“, ir
- jei kilmės valstybės narės teismas, savo sprendimo motyvuojamojoje dalyje nusprendęs dėl jurisdikciją suteikiančios sąlygos galiojimo ir apimties, konstatuoja, kad jis neturi jurisdikcijos, prašomosios valstybės narės teismas yra susaistytas šios išvados neatsižvelgiant į *res judicata* galią, suteikiamą šiai išvadai pagal kilmės valstybės narės ar prašomosios valstybės narės teisę, išskyrus atvejus, kai remiantis Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 3 dalimi šis teismas turi teisę peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją.